

5. ПОШУКИ ОБДАРОВАНОСТІ

Володимир Петрович Тименко,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри дизайну,
Інженерно-технологічний інститут,
Відкритий міжнародний університет розвитку
людини «Україна»,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-5039-2511>

Юрій Вікторович Дідовець
аспірант,
Київська державна академія декоративно-
прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-1440-6944>

УДК 004.9:37.091.3:7.05

DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3\(94\)-98-104](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3(94)-98-104)

ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ПРОЄКТНО-ТВОРЧОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ДИЗАЙНЕРІВ

Анотація.

У статті розглянуто педагогічну діагностику проектно-творчої обдарованості дизайнерів як важливу складову їхньої готовності до професійної діяльності. Дослідження розпочато з системного огляду наукових джерел, пов'язаних із педагогічною діагностикою обдарованості та освітніми програмами для обдарованих студентів, що ґрунтується на працях таких дослідників, як Франческа Бакассіно та Стефанія Пінеллі (Університет Саленто, Італія). Вони виокремлюють загальношкільну модель збагачення (School Enrichment Model (SEM)), розроблену в Центрі творчості та обдарованості Рензулі.

У ході огляду було виявлено, що більшість досліджень сфокусовані на інтелектуальній та соціально-емоційній обдарованості, проте не охоплюють специфічну проектно-творчу обдарованість дизайнерів. Проектно-творча обдарованість виявляється в дизайн-освіті як здатність майбутніх фахівців дизайну поєднувати креативність, аналітичне мислення та практичні навички для генерації інноваційних ідей і їх реалізації в професійній діяльності за спеціалізаціями з дизайну.

Автори дослідження висунули концепцію «дизайн-обдарованості», що ґрунтується на трьох складових множинного інтелекту (емоційній, практичній та академічній) як головних компонентах творчості у сфері дизайну.

Діагностика проектно-творчої обдарованості дизайнерів передбачає використання психологічних тестів, проектних завдань, портфоліо, спостережень, інтерв'ю та опитувань, що дозволяють оцінити рівень розвитку інтелектуальних, креативних і практичних здібностей майбутніх дизайнерів.

Методика діагностики множинного інтелекту дизайнерів базується на теорії Говарда Гарднера, яка передбачає існування різних типів інтелекту, зокрема, емоційно-естетичного, практично-перетворювального та вербально-академічного, кожен із яких відіграє важливу роль у проектній творчості фахівців дизайну.

Педагогічна діагностика дизайн-обдарованості дає змогу виявити сильні сторони студентів, спрямувати їхній розвиток у напрямках особистісно-ціннісних спеціалізацій з дизайну та підтримати вибір кар'єрного шляху, що відповідає їхнім інтересам і проектно-творчому потенціалу.

Ключові слова: професійна підготовка; дизайн-освіта; технологія проектування; педагогічна діагностика; проектно-творча обдарованість; дизайн-обдарованість; множинний інтелект; креативність.

Початковим етапом нашого дослідження був системний огляд інформаційних джерел із педагогічної діагностики проектно-творчої обдаро-

ваності дизайнерів у процесі їхньої професійної дизайн-освіти. Використано науковий доробок Франчески Бакассіно і Стефанії Пінеллі (Універ-

ситет Саленто, Лечче, Італія) на тему обдарованості й освіти обдарованих учнів і студентів, що було проведено на основі наукових текстів, опублікованих із 2011 до 2021 рік. У праці досліджено численні моделі навчання та освітні програми для обдарованих учнів усіх вікових груп. У Центрі творчості, освіти обдарованих і розвитку талантів Рензулі головним методом виявлення таких учнів визнано School Enrichment Model (SEM). SEM забезпечує збагачений досвід навчання та вищі стандарти навчання для всіх дітей завдяки трьом цілям: розвиток талантів у всіх дітей; надання широкого спектру досвіду збагачення просунутого рівня для всіх студентів; надання розширених можливостей подальшого спостереження для молодих людей на основі їхніх сильних сторін та інтересів.

В Україні огляд діяльності з обдарованими і талановитими дітьми висвітлив у наукових працях М. Гальченко [1]. Автори публікацій вказують на необхідність зміни парадигми у вивченні феномену обдарованості: від жорсткої, індивідуальної до багатовимірної та контекстуальної, що сприятиме розумінню обдарованості не лише як інтелектуальної, а й соціально-емоційної.

У нашому розумінні інтелектуальна та соціально-емоційна обдарованість виявляється в

академічній (вербальній) та емоційній складових «множинного інтелекту» [2]. У системному огляді літератури з обдарованості не виявилось діагностики *проектно-творчої обдарованості* майбутніх фахівців дизайну, що виявляється в обдарованості трьома складовими «множинного інтелекту»: емоційною, практичною, академічною.

Ми характеризуємо проектно-творчу обдарованість як здатність людини генерувати інноваційні ідеї та втілювати їх у життя через проектну діяльність, у якій поєднується креативність, аналітичне мислення та практичні навички, що дає змогу створювати унікальні та ефективні рішення в різних сферах, включаючи дизайн, технології, мистецтво та бізнес. Поєднання «креативності, аналітичного мислення та практичних навичок» можливе у взаємодії емоційної, академічної, практичної складових «множинного інтелекту».

Оскільки творче «проектування» в перекладі англійською мовою – це «дизайн», то ми обрали синонімічне поняття «дизайн-творчість» замість проектно-творчості. Відповідно проектно-творча обдарованість – це дизайн-обдарованість [3]. Основні характеристики проектно-творчої (дизайн-творчої) обдарованості подано в *таблицях 1–3*.

Таблиця 1

Основні характеристики проектно-творчої (дизайн-творчої) обдарованості

Характеристика	Опис характеристик дизайн-творчої обдарованості
Креативність	Здатність бачити нестандартні рішення та генерувати нові ідеї
Аналітичне мислення	Уміння аналізувати ситуації, виявляти проблеми та знаходити оптимальні шляхи їх розв'язання
Практичні навички	Здатність втілювати ідеї в реальні проекти, використовуючи різні інструменти та технології
Комунікативні навички	Уміння ефективно спілкуватися та співпрацювати з іншими людьми, що є важливим для успішної реалізації проектів
Гнучкість та адаптивність	Здатність швидко адаптуватися до змін і знаходити нові підходи в умовах невизначеності

Таблиця 2

Види проектно-творчої обдарованості

Вид обдарованості	Опис
Технічна обдарованість	Здатність створювати інноваційні технічні рішення, розробляти нові технології та інженерні проекти
Художня обдарованість	Уміння генерувати унікальні художні концепції та втілювати їх у різних формах мистецтва, таких, як живопис, скульптура, графічний дизайн
Наукова обдарованість	Здатність проводити дослідження, аналізувати дані та робити наукові відкриття
Соціальна обдарованість	Уміння створювати проекти, які спрямовані на розв'язання соціальних проблем і покращення життя громад

Таблиця 3

Етапи розвитку проектно-творчої обдарованості

Етап	Опис
Виявлення інтересів	Виявлення інтересів та схильностей дитини до певних видів діяльності з раннього віку
Навчання та розвиток навичок	Надання можливостей для навчання та розвитку необхідних навичок через курси, майстер-класи, участь у проектах
Практичний досвід	Залучення до реальних проектів, де можна застосувати отримані знання та навички на практиці
Менторство та підтримка	Підтримка з боку досвідчених фахівців, які можуть надати поради та допомогу в розвитку проектів

Діагностика дизайн-обдарованості є важливою складовою готовності до проектно-творчої діяльності у майбутніх фахівців різних професійних середовищ: Л – П: «людина – природа»; Л – Т: «людина – техніка»; Л – Л: «людина – людина»; Л – ХО: «людина – художні образи»; Л – ЗС: «людина – знакові системи». Діагностика дизайн-обдарованості охоплює різні методи та інструменти, що допомагають оцінити рівень креативності, аналітичного мислення та практичних навичок дизайн-обдарованих осіб із дизайну і технологій та мистецтва і дизайну.

Засоби діагностики дизайн-обдарованості множинним інтелектом є такі:

– тест Торренса на креативне мислення, що оцінює здатність до генерування нових ідей і нестандартного мислення;

– методика “Кубик Рубіка”, яка використовується для оцінки просторового мислення та здатності до вирішення складних завдань;

– тест Гілфорда для оцінювання дивергентного (варіативного) мислення як здатність знаходити декілька рішень для однієї проблеми;

– методика “Мозковий штурм” для оцінювання здатності до колективного генерування ідей та співпраці.

Діагностика проектно-творчої обдарованості фахівців дизайну і технологій, мистецтва і дизайну має таке цільове спрямування: вияви-

ти сильні та слабкі сторони учасника освітнього процесу; розробити індивідуальні програми розвитку; підтримати учасників у виборі кар’єрного шляху, який відповідає їхнім здібностям та інтересам; сприяти розвитку креативного потенціалу та інноваційного мислення дизайн-обдарованих осіб.

Наше визначення сутності проектно-творчості (дизайн-творчості) ґрунтується на синтезі трьох основних видів творчості: наукової, художньої і технічної. *Дизайн-творчість – це якісно новий інтегральний вид креативної діяльності, що зумовлюється множинним інтелектом у невизначених ситуаціях. Дизайн-обдарованість множинним інтелектом охоплює такі інтелектуальні складові: емоційно-естетичну, практично-перетворювальну, вербально-академічну.*

Методика діагностики множинного інтелекту дизайнера ґрунтується на теорії множинного інтелекту Говарда Гарднера, що передбачає існування різних типів інтелекту, які можуть бути розвинені в різних комбінаціях у кожної людини [4]. Для дизайнерів важливо виявити та розвинути різні типи інтелектів, щоб максимально використовувати свій проектно-творчий потенціал. Розроблені нами інтелектуальні складові дизайн-обдарованості, складові множинного інтелекту (за Г. Гарднером), стислий опис інтелектуальних складових подано в таблиці 4.

Таблиця 4

Інтелектуальні складові проектно-творчої обдарованості дизайнерів

Інтелектуальні складові дизайн-обдарованості	Складові множинного інтелекту (за Г. Гарднером)	Опис інтелектуальних складових
Емоційно-естетична ІС етнодизайнера, фешн-дизайнера, дизайнера інтер’єрів у професійних середовищах Л – Л: «людина – людина», Л – ХО: «людина – художні образи»	– Надособистісна (екзистенційна)	Осмислення сенсу буття, духовного просвітлення, вільного вибору власної долі
	– Міжособистісна (інтерперсональна)	Емпатія, розуміння та взаємодія з іншими людьми
	– Внутрішньо-особистісна (інтраперсональна)	Саморозуміння почуттів, намірів, мотивів, медитації, саморозвитку, антиципації
Практично-перетворювальна складова інтелекту промислового дизайнера, дизайнера ландшафтів у професійних середовищах Л – П: «людина – природа»; Л – Т: «людина – техніка»	– Натуралістична (природоцентрична)	Органічна єдність із природою, любов до флори і фауни, екологічна свідомість
	– Просторова (багатогранно умоглядна):	Оброблення візуальної інформації в одному чи кількох вимірах; здатність візуалізувати об’єкти, обертати, трансформувати та керувати ними
	– Боді-кінестетична (тілесно-моторна)	Використання тіла для майстерних дій, практичного самовираження, формотворення
Вербально-академічна складова інтелекту у веб-дизайнера всіх різновидів вебдизайну в середовищі Л – ЗС: «людина – знакові системи»	– Музична	Відчуття гармонії сфер, глибоке розуміння музики та її структури, компетентність із сольфеджіо, музична і пісенна виконавська майстерність
	– Логіко-математична	Здатність до логічного мислення, чіткого формулювання понять, міркувань, аналізу та розв’язання проблем
	– Лінгвістична	Здатність ефективно використовувати мовлення для формулювання думок та ідей

Для діагностики множинного інтелекту застосовуються такі методи:

1) анкетування та опитування: використовуються для оцінки креативності, інтелектуальних здібностей, особистісних характеристик, зокрема різних аспектів інтелекту (анкета Г. Гарднера [5]);

2) проєктні завдання, що вимагають від учасників застосування різних типів інтелекту для розв'язання конкретних проблем; створення конкретного проєкту або розв'язання проблеми, що дозволяє оцінити їхні практичні навички та здатність до інновацій;

3) спостереження: вивчення поведінки та підходів до вирішення завдань у реальних умовах, що може включати участь у майстер-класах, воркшопах або конкурсах;

4) інтерв'ю: розмови з учасниками, їхніми педагогами або колегами для отримання додаткової інформації про здібності та інтереси студентів;

5) аналіз портфоліо: аналіз робіт із дизайну та технологій, що дає змогу оцінити рівень технологічної майстерності та проєктної креативності обдарованих осіб.

Так, для діагностики лінгвістичного інтелекту доцільний аналіз текстів, створення описів

проєктів; просторовий – у створенні візуальних концепцій, макетів і прототипів; міжособистісний – у роботі з командою, проведенні презентацій та обговорень. Усі інтелектуальні складові множинного інтелекту (ІСМІ) виявляються у дизайн-обдарованих осіб, що розробляють художні проєкти: формулюють проєктно-творчий задум з урахуванням інновацій наукової творчості (вербально-академічна ІСМІ), візуалізують дизайнерські пропозиції на площині з урахуванням закономірностей композиційної виразності (емоційно-естетична ІСМІ), здійснюють просторове формотворення пошукових макетів і моделей дизайн-продукції (практично-перетворювальна ІСМІ).

Тест Г. Гарднера щодо типів інтелектів, на нашу думку, доцільно доповнити мотивацією вибору професії дизайнера. Завдяки опитувальнику «Мотивація вибору професії дизайнера» можна орієнтовно передбачити спеціалізацію з дизайну, що відповідає стану розвитку їхніх множинних інтелектів. На сформульовані твердження опитувальника респонденти мають вибрати відповідь «Згодний» або «Не згодний» (табл. 5).

Таблиця 5

Опитувальник «Мотивація вибору професії дизайнера»

Твердження «Я обрав професію дизайнера, оскільки...»	Інтелектуальна складова множинного інтелекту за Г. Гарднером	Орієнтовна спеціалізація з дизайну
1: ... це гарантія хорошої зарплатні та інших винагород	Логіко-математичний	Вебдизайн і його сучасні види
2: ... задовольняє мою потребу в комфортних умовах роботи	Внутрішньо-особистісний	Дизайн інтер'єрів, фешн-дизайн
3: ... забезпечує мене чіткими вказівками, надає можливість чітко знати, що від мене вимагають	Логіко-математичний	Вебдизайн і його сучасні види
4: ... надає можливість працювати з широким колом людей	Міжособистісний	Дизайн мультимедіа, інтер'єрів, фешн-дизайн
5: ... надає можливість творчо взаємодіяти з колегами за фахом	Міжособистісний	Дизайн мультимедіа, інтер'єрів, фешн-дизайн
6: ... сприяє оцінюванню моїх проєктно-творчих здібностей	Внутрішньо-особистісний	Дизайн інтер'єрів, фешн-дизайн
7: ... надає можливість ставити перед собою складні та цікаві цілі	Логіко-математичний	Вебдизайн і його сучасні види
8: ... передбачає можливість приймати рішення та демонструвати свої переваги як фахівця	Логіко-математичний	Вебдизайн і його сучасні види
9: ... вона пов'язана з різноманіттям і змінами	Просторовий	Промисловий дизайн, дизайн ландшафтів
10: ... дає змогу реалізувати креативні ідеї	Просторовий	Промисловий дизайн, дизайн ландшафтів

За результатами опитування та їх інтерпретації можна підтвердити чи внести корективи в інтелектуальні складові дизайн-обдарованості, а саме в:

– *емоційно-естетичну* у дизайнерів, зорієнтованих на професійні середовища Л – Л: «людина – людина», Л – ХО: «людина – художні образи»;

– *практично-перетворювальну* у дизайнерів, зорієнтованих на професійні середовища Л – П: «людина – природа»; Л – Т: «людина – техніка»;

– *вербально-академічну* у дизайнерів, зорієнтованих на професійне середовище Л – ЗС: «людина – знакові системи».

Фахівці технологій і дизайну покликані володіти компетентностями з технологій відповідних професійних середовищ.

Методика діагностики множинного інтелекту допомагає дизайнерам виявити свої сильні сторони та сфери для розвитку, що сприяє підвищенню їхньої професійної майстерності та ефективності [3; 6–8].

Самодіагностика множинного інтелекту дизайнерів забезпечує самоаналіз і рефлексію, результатом чого є:

1) індивідуальний підхід до навчання та розвитку: розуміння різних типів інтелекту дає змогу створити індивідуальні програми навчання, які враховують сильні сторони та потреби кожного дизайнера. Це сприяє більш ефективному розвитку навичок та знань;

2) розширення творчого потенціалу: виявлення та розвиток різних типів інтелекту допомагає дизайнерам генерувати більш інноваційні та креативні ідеї. Наприклад, розвиток просторового інтелекту може покращити здатність до створення візуальних концепцій, а міжособистісний інтелект – до ефективної комунікації з клієнтами та колегами;

3) підвищення ефективності дизайн-творчості: знання своїх сильних сторін дає дизайнерам змогу краще організувати свою роботу та використовувати власні ресурси більш ефективно. Це може включати вибір відповідних інструментів і методів для виконання завдань;

4) покращення співпраці в команді: розуміння різних типів інтелекту допомагає дизайнерам

краще взаємодіяти з іншими членами команди, враховуючи їхні сильні сторони та способи мислення. Це сприяє створенню більш гармонійного та продуктивного робочого середовища;

5) адаптація до змін: розвиток різних типів інтелекту допомагає дизайнерам бути більш гнучкими та адаптивними до змін у професійному середовищі. Це особливо важливо в умовах швидкого розвитку технологій і змін у вимогах ринку;

6) підвищення конкурентоздатності: дизайнери, які володіють різними типами інтелекту, мають більше можливостей для професійного зростання та успіху. Вони можуть пропонувати більш комплексні та інноваційні рішення, що робить їх більш конкурентоспроможними на ринку праці;

7) задоволення від проектно-творчої діяльності: розвиток різних типів інтелекту сприяє більшій задоволеності від роботи, оскільки дизайнери можуть реалізовувати власний потенціал і досягати успіху в різних аспектах своєї професійної діяльності.

Для розвитку множинного інтелекту дизайнерів існує значна кількість організаційних форм і засобів, частину яких подано в таблиці 6.

Таблиця 6

Організаційні форми та засоби розвитку множинного інтелекту дизайнера

Організаційні форми	Засоби	Складові множинного інтелекту
Онлайн-курси та платформи для навчання	Coursera, Udemy, Skillshare, LinkedIn Learning	Лінгвістичний, логіко-математичний, просторовий, міжособистісний
Програмне забезпечення для дизайну	Adobe Creative Cloud (Photoshop, Illustrator, InDesign), Sketch, Figma, Blender, Autodesk Maya	Просторовий, логіко-математичний, тілесно-кінестетичний
Книги та література	“The Design of Everyday Things” Дональда Нормана, “Steal Like an Artist” Остіна Клеона, “Thinking with Type” Еллен Луптон	Лінгвістичний, внутрішньо-особистісний
Майстер-класи та воркшопи	Локальні та міжнародні події, онлайн-воркшопи	Міжособистісний, тілесно-кінестетичний, просторовий
Професійні спільноти та мережі	Behance, Dribbble, дизайнерські форуми та групи в соціальних мережах	Міжособистісний, лінгвістичний
Інструменти для управління проектами	Trello, Asana, Notion	Логіко-математичний, міжособистісний
Інструменти для аналізу та дослідження	Google Analytics, Hotjar, UserTesting	Логіко-математичний, міжособистісний
Практичні завдання та проекти	Фріланс-платформи (Upwork, Freelancer), особисті проекти	Просторовий, логіко-математичний, міжособистісний, внутрішньоособистісний
Менторство та наставництво	Пошук ментора, участь у програмах наставництва	Міжособистісний, внутрішньоособистісний
Зворотний зв'язок та оцінка	Критика робіт, участь у конкурсах	Міжособистісний, внутрішньоособистісний

Креативний підхід у дизайнерському мисленні є ключовим елементом для створення інноваційних та ефективних рішень [9]. Важливо застосувати шляхи розвитку дизайн-мислення і дизайнерської уяви, які подано нижче.

1. Дослідження та натхнення, зумовлені новими тенденціями в дизайні, відвідуванням ви-

ставок, публікаціями спеціалізованих журналів і блогів; черпання ідей із мистецтва, архітектури, природи та інших середовищ життєдіяльності.

2. Брейнштурмінг («мозковий штурм») та ідеяція, де команда генерує якомога більше ідей без критики, застосування методу SCAMPER для модифікації наявних ідей (Substitute, Combine,

Adapt, Modify, Put to another use, Eliminate, Reverse).

3. Експерименти та прототипування, щоб побачити, як вони реалізуються на практиці; тестування прототипів на реальних користувачах і зворотний зв'язок для поліпшення проєктів.

4. Крос-дисциплінарний підхід, щоб отримати нові перспективи та ідеї з інших галузей, залучення різних дисциплін до своїх проєктів для створення більш комплексних рішень.

5. Розвиток особистої креативності способом ведення «щоденника ідей», запису навіть незначних проєктних ідей; виконання творчих вправ, зорієнтованих на розвиток креативності: малювання, написання історій, створення колажів тощо.

6. Використання технологій Adobe Creative Cloud, Sketch, Figma, щоб експериментувати з новими техніками; дослідження можливостей VR (віртуальної реальності) та AR (доповненої реальності) для створення інноваційних рішень.

7. Культурний контекст і етнодизайн: дослідження культурних особливостей і традицій, щоб створювати дизайн, який резонує з певною аудиторією; використання елементів традиційних ремесел у сучасному дизайні для створення унікальних рішень.

8. Рефлексія та аналіз успішних проєктів, щоб зрозуміти, що зробило їх такими; регулярний аналіз проєктів, щоб виявити сильні та слабкі сторони.

9. Постійне навчання на онлайн-курсах і воркшопах, читання професійної літератури про дизайн, креативність та інновації.

10. Залучення користувачів для врахування їхніх потреб і бажань на всіх етапах проєктування, а також залучення користувачів для отримання цінних інсайтів.

Креативний підхід у дизайнерському мисленні допомагає створювати унікальні та ефективні рішення, які відповідають потребам користувачів і виділяються на ринку.

Отже, педагогічна діагностика проєктно-творчої обдарованості майбутніх фахівців дизайну є важливим інструментом для виявлення їхнього потенціалу та сприяє розвитку креативних здібностей. Запровадження тесту Торренса, аналіз проєктів і «мозковий штурм» дають змогу виявити різні аспекти дизайн-обдарованості, враховуючи множинний інтелект та індивідуальні особливості кожного студента. Необхідно акцентувати на анкету Гарднера і особливу увагу приділити його теорії множинного інтелекту, що сприяє адекватному розумінню домінуючих у дизайнерів складових множинного інтелекту, яким відповідають ті чи інші спеціалізації дизайну. Дослідження дизайн-обдарованості учнів і студентів у неперервній дизайн-освіті сприятимуть науковому обґрунтуванню не лише вибору

професії дизайнера, а й особистісно-ціннісного середовища професійної діяльності з дизайну і технологій, що відповідає домінуючим складовим їхнього множинного інтелекту.

Використані літературні джерела

1. Гальченко М. С. Загальношкільна модель збагачення / М. С. Гальченко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 12. – С. 27–32. – URL: <https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2017/12/07.pdf>.

2. Гарднер Г. Множинний інтелект. Освіторія / Г. Гарднер. – 2021. – URL: <https://osvitoria.media/experience/9-typiv-intelektu-za-govardom-gardnerom-yakuj-u-vashyh-uchniv/>.

3. Тименко В. П. Педагогічна діагностика дизайн-обдарованості в неперервній дизайн-освіті / В. П. Тименко // Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (Київ, 23–26 трав. 2024 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – С. 566–573.

4. Який таланти у дитини: 8 типів інтелекту та їх особливості. – 2024. – URL: <https://alexus.com.ua/yakij-talant-u-ditini-8-tipiv-intelektu-ta-%d1%97x-osoblivosti/>.

5. Тест на тип інтелекту // IDRlabs. – 2024. – URL: <https://www.idrlabs.com/ua/intelligence-type/test.php>.

6. Методика діагностики практичного інтелекту учнівської молоді: метод. посіб. / В. П. Тименко, А. В. Малиношевська, М. Ю. Мельник, О. Г. Грицан. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 156 с.

7. Практичний інтелект учнівської молоді: діагностика обдарованості : монографія / В. П. Тименко, С. О. Довгий, М. Ю. Мельник, Т. М. Тригуб, М. П. Кузьмінець. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 176 с.

8. Тименко В. Педагогічна діагностика обдарованості з проєктної творчості у здобувачів освітніх рівнів / В. Тименко, О. Крикун // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2023. – № 1 (88). – С. 95–100. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1\(88\)-95-100](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-95-100).

9. Ознайомчий посібник з дизайнерського мислення. – URL: <https://www.adobe.com/ua/creativecloud/design/discover/design-thinking.html>.

References

1. Halchenko, M. S. (2017). Zahalnozhkilna model zbahachennia [The school-wide model of enrichment]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 12, P. 27–32. Retrieved from: <https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2017/12/07.pdf>. [in Ukrainian].

2. Gardner, H. (2021). Mnozhynnyi intelekt [Multiple intelligence]. *Osvitioria – Osvitioriya*. Retrieved from: <https://osvitoria.media/experience/9-typiv-intelektu-za-govardom-gardnerom-yakuj-u-vashyh-uchniv/> [in Ukrainian].

3. Tymenko, V. P. (2024). Pedagogichna diahnostryka dyzain-obdarovanosti v neperervnii dyzain-osviti [Pedagogical diagnosis of design giftedness in continuous

design education]. *Obdarovanist: metody diahnostryky ta shliakhy rozvytku – Giftedness: methods of diagnosis and ways of development*. Materials of a scientific and practical online seminar (Kyiv, May 23–26, 2024). Kyiv, P. 566–573. [in Ukrainian].

4. Iakyi talant u dytyny: 8 typiv intelektu ta yikh osoblyvosti [What talent does the child have: 8 types of intelligence and their features]. (2024). Retrieved from: <https://alexus.com.ua/yakij-talant-u-ditini-8-tipiv-intelektu-ta-%d1%97x-osoblivosti/> [in Ukrainian].

5. Test na typ intelektu [Intelligence type test]. (2024). *IDRlabs*. Retrieved from: <https://www.idrlabs.com/ua/intelligence-type/test.php> [in Ukrainian].

6. Tymenko, V. P., Malynoshevska, A. V., Melnyk, M. Yu., & Hrytsan, O. H. (2017). *Metodyka diahnostryky praktychnoho intelektu uchnivskoi molodi* [Methods of diagnosing the practical intelligence of schoolchildren]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Tymenko, V. P., Dovhyi, S. O., Melnyk, M. Yu., Tryhub, T. M., & Kuzminets, M. P. (2018). *Praktychnyi intelekt uchnivskoi molodi: diahnostryka obdarovanosti* [Practical intelligence of schoolchildren: diagnosis of giftedness]. Kyiv, 176 p. [in Ukrainian].

8. Tymenko, V., & Krykun, O. (2023). *Pedahohichna diahnostryka obdarovanosti z proiektnoi tvorchosti u zdobuvachiv osvitnikh rivniv* [Pedagogical diagnosis of giftedness in project creativity among those who have obtained educational levels]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of gifted personality*. No. 1 (88), P. 95–100. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1\(88\)-95-100](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-95-100) [in Ukrainian].

9. *Oznaiomchyi posibnyk z dyzainerskoho myslennia* [Introductory guide to design thinking] Retrieved from: <https://www.adobe.com/ua/creativecloud/design/discover/design-thinking.html> [in Ukrainian].

Tymenko Volodymyr, Doctor of Pedagogical Science, Professor of the Department of Design, Engineering and Technology Institute, Open International University of Human Development “Ukraine”, Kyiv, Ukraine

Didovets Yurii, Postgraduate Student of Mykhailo Boychuk Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design, Kyiv, Ukraine

PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS OF DESIGN AND CREATIVE TALENT OF DESIGNERS

Summary.

Pedagogical diagnosis of the project-creative giftedness of designers is an important aspect of the

development of professional competencies in future specialists in the field of design. The study began with a systematic review of scientific sources related to the pedagogical diagnosis of giftedness and educational programs for gifted students, based on the work of researchers such as Francesca Baccassino and Stefania Pinelli (University of Salento, Italy). Special attention is paid to the School Enrichment Model (SEM), developed at the Renzulli Center for Creativity and Giftedness, which focuses on developing talents through providing an enriched learning experience.

The review found that most research focuses on intellectual and social-emotional giftedness, but does not cover the specific project-creative giftedness important to designers. Project-creative giftedness involves a person's ability to combine creativity, analytical thinking and practical skills to generate innovative ideas and implement them in the context of project activities.

The authors of the study put forward the concept of “design giftedness”, which is based on three components of multiple intelligence: emotional, practical and academic, as the main components of creativity in the field of design. Design-gifted characteristics include creativity, analytical thinking, practical skills, communication skills, flexibility and adaptability, enabling students to implement new approaches in design and technology.

Diagnostics of the design and creative talent of designers includes the use of psychological tests, project tasks, portfolios, observations, interviews and surveys, which allow to assess the level of development of intellectual, creative and practical abilities of future designers. Especially important are such tools as the Torrens test for creative thinking, the Guilford test for divergent thinking, as well as the Brainstorming technique, which assesses the ability to collectively generate ideas.

The method of diagnosing the multiple intelligence of designers is based on Howard Gardner's theory, which predicts the existence of different types of intelligence, including emotional-aesthetic, practical-transformative and verbal-academic, each of which plays an important role in the development of creative abilities in the field of design.

Pedagogical diagnosis of project-creative giftedness makes it possible to identify the strengths of students, direct their development in the appropriate directions and support the choice of a career path that corresponds to their interests and potential.

Keywords: pedagogical diagnosis; project-creative giftedness; design-giftedness; multiple intelligence; creativity; project analysis; Torrens test; “Brainstorming” technique; Gardner's intelligence; future designers; development of creative abilities.

Стаття надійшла до редакції 5 вересня 2024 року